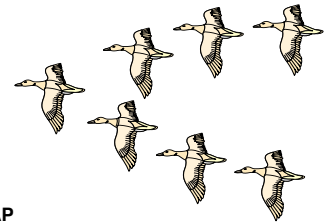

In vogelvlucht

MEDEDELINGENBLAD VAN DE VOGELWERKGROEP VAN HET HOESCHEWAARDS LANDSCHAP

NUMMER 33, OKTOBER 2015

INHOUDSOPGAVE

Artikelen

Verslag roofvogeltelling januari 2015 – <i>Peter de Barse</i>	3
Provincie verruimt ganzenjacht in zomerhalfjaar aanzienlijk – <i>Gerard Ouweneel</i>	6
Oeverzwaluwen, IJsvogels en een Bever – <i>Henk van Noordwijk</i>	8
Een vroege Koekoek op Cromstrijen.... 55 jaar geleden – <i>Gerard Ouweneel</i>	9
Ringer in opleiding – <i>Marianne van der Waal</i>	9
Trektellen 2014 – <i>Menno Korbijn</i>	10
Sombere vooruitzichten voor onze weide- en akkervogels – <i>Gerard Ouweneel</i>	12
Scarlet-banded Barbet , enigmatische endem van Noord-Peru – <i>Hans Westerlaken</i>	16
Nieuws uit Zweden over de Dwergganzen – <i>Gerard Ouweneel</i>	18
Dwergganzen arriveerden in Oudeland na nonstopvlucht – <i>Gerard Ouweneel</i>	21
Supertalent – <i>Marianne van der Waal</i>	22
Déjà vu – <i>Gerard Ouweneel</i>	23
Boekrecensie: De Vinkenvent – <i>Gerard Ouweneel</i>	25
Verslag VWG-bijeenkomst d.d. 19 maart 2015 – <i>Peter de Barse</i>	26

Bijlagen

Resultaten roofvogeltelling januari 2015 en historie roofvogeltellingen	bijlage A
Adressenlijst VWG	bijlage B

Foto voorkant

Spreeuw in Hoeksche Waardse boomgaard – *foto Karin van den Berg*

Foto's bij de artikelen zijn van de auteur, tenzij anders vermeld.

Verslag Roofvogeltelling januari 2015

Peter de Barse

Woord vooraf (overgenomen uit verslag VWG-bijeenkomst 19 maart 2015)

Na de voorjaarsvergadering bleek dat de door de Arie en Leen getelde plots niet in het totale overzicht waren opgenomen. Dit is tussen de gebroeders en Peter uitgesproken en daarom zal in de volgende IV de juiste tabel worden opgenomen, zodat ook de waardevolle roofvogeltelling van Arie en Leen niet voor niets is geweest en niet verloren gaat!

Hierbij het verbeterde verslag.

Allereerst weer hartelijke dank voor jullie veldwerk om onze Hoekschewaard voor de 31ste keer helemaal uit te pluizen op aanwezige roofvogels. Hierdoor is inmiddels een indrukwekkende reeks (zie bijlage) ontstaan waarbij je per soort kan zien hoe de stand van de roofvogels, na het verbod op gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen, zich positief en vrij snel heeft hersteld.

Was tijdens het eerste telweekend van 10 januari het weer met een harde wind verre van optimaal, een week later bestempelden de tellers het weer als 'uitstekend'!

Hoe ondenkbaar is het nu dat in de totale Hoekschewaard slechts 35 **buizerds** (1986) te vinden waren! In 1995 ging de teller over de 100 om vanaf 1998 (pas 17 jaar geleden!) niet meer onder de 200 exemplaren te eindigen en vanaf 2011 niet meer onder de 300 met een absoluut record van 388 in 2012. Weersomstandigheden en het aanbod van voedsel laten wisselende aantallen zien, maar de buizerd is gelukkig een algemene verschijning geworden. De **305** van dit jaar passen prima in de reeks van afgelopen 17 jaar. Henk van Noordwijk gaf aan dat door de harde wind alle buizerd op de grond zaten. Dit fenomeen is ook opgemerkt in het roofvogelverslag van Voorne-Putten.

Hoe mooi te vermelden dat er afgelopen winter liefst **2 ruigpootbuizerds** langdurig het Oudeland van Strijen als ideaal overwinteringsgebied hadden uitgekozen, tot veel plezier van vele werkgoepleden, maar ook van vogelaars uit verre streken. Zo ook in de telperiode. Op waarneming.nl kun je het verloop zien. Op 11 februari is voor het laatst nog één exemplaar gezien. Zoals uit het meerjarenoverzicht blijkt is de ruigpootbuizerd geen vaste attractie.

Werd de **zeearend** in het verleden niet jaarlijks waargenomen, vanaf 2010 is deze gigant een zekerheid met maar liefst **4** exemplaren in 2015. Twee op de Korendijksche Slikken, één op Tiengemeten en gelukkig mocht Oost ook meegenieten van een exemplaar. De inmiddels op meerdere plekken broedende zeearend waaronder de Biesbosch vullen de ook toegenomen overwinteraars mooi aan. Hoe zal de telling er over tien jaar uit zien? Op Voorne-Putten vindt sinds 1999 ook integraal een roofvogeltelling plaats in dezelfde periode. Slechts 2 maal is daar een zeearend waargenomen. Boffen wij dat de zeearend hier voldoende goede foerageerplekken heeft gevonden om de winter door te brengen.

Het is bekend dat de **bruine kiekendief** geen algemene wintergast is. Toch zijn er traditioneel in het westelijk deel weer **5** waargenomen. Normaal zitten er meer op Tiengemeten (nu slechts één). Die hebben hun jachtterrein verplaatst naar de Korendijksche Slikken (3 vr). Zal het massa toerisme op het eiland er mee te maken hebben? Want het is toch een behoorlijke tijd geleden dat er zo weinig roofvogels (in totaal 11) zijn waargenomen op dit 'natuur' eiland!

De **blauwe kiekendief** neemt helaas steeds verder af. Werden er begin deze eeuw (klinkt als lang geleden, maar dat valt natuurlijk reuze mee) minimaal 10 exemplaren gezien, nu blijft de teller steken op slechts **3** exemplaren, een triest dieptepunt. Het heeft ongetwijfeld te maken met het verdwijnen van de blauwe kiek als broedvogel op de Waddeneilanden. Ik herinner mij de voorjaarsvakanties op Terschelling in de jaren 90 waar ik wel elk uur een blauwe kiek tegen kwam.

Wie waren de gelukkigen onder ons om er nog eentje te zien? Henk van Noordwijk zag een vrouwtje laag overvliegen bij Kuipersveer en Gert Huijzers zag boven 'zijn' Korendijksche Slikken een man en een vrouw. Sinds 1983 zijn er altijd blauwe kiekken gezien. Ik vrees dat het eerste jaar zonder deze prachtige soort niet ver voor ons ligt. Natuurlijk hoop ik dat deze voorspelling niet uitkomt. Op Voorne-Putten dezelfde tendens. Daar in drie jaar tijd een terugval van 15 exemplaren naar slechts één exemplaar in 2015.

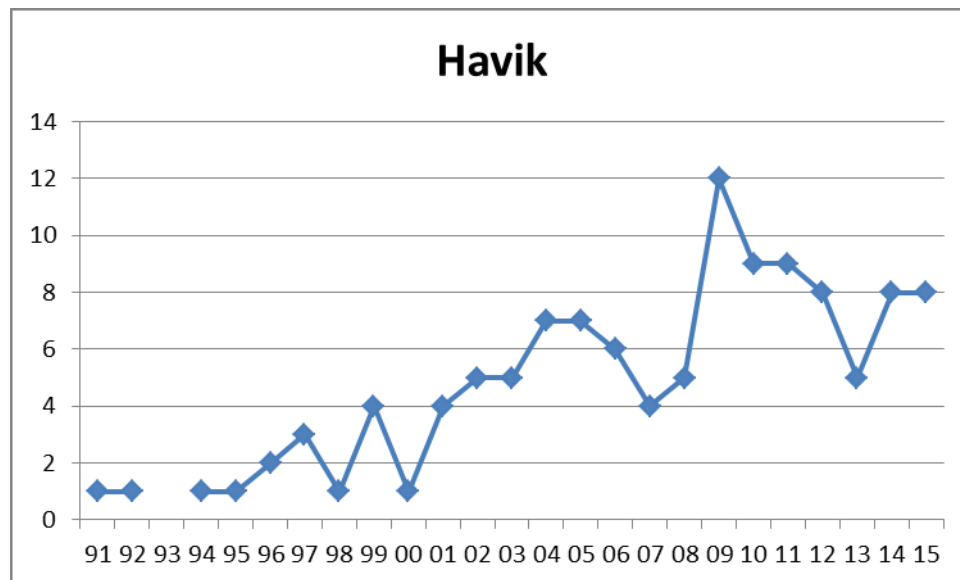

Blauwe Kiekendieven (Lodewijk Ouwens)

Wie wordt niet opgewonden van de altijd onverwachte ontmoeting met het **smelleken**. Dit jaar weinig reden tot opwindning, want er zijn er **geen** gezien! Dit betekent niet dat ze er niet waren, want het is een lastige soort en als die bij harde wind ergens achter een grote kluit zich schuil houdt is de kans dat je oog er opvalt te verwaarlozen. Het is de zesde maal in die 31 jaar tellen dat we het zonder het smelleken moesten doen.

De **torenvalk**. Op het vaste land bijna drie keer zoveel ten opzichte van verleden jaar (in 2015 **80** exemplaren). Dit heeft natuurlijk te maken met de rijke muizenstand. In de tabel kun je zien dat de aantallen behoorlijk kunnen fluctueren. Zijn de omstandigheden gunstig, dan zijn ze er ook. Ook hier zie je een afname op Tiengemeten tot slechts twee exemplaren.

Metten is weten. Zo kun je zien dat de **havik** in deze telling weer goed is waargenomen met maar liefst **11** exemplaren. Alleen in 2009 waren er twee meer gezien. Ook hier valt Tiengemeten in negatieve zin op: na vier jaar geen havik aangetroffen.

*25 jaar Havik in de Hoeksche Waard tijdens de winterroofvogeltelling.
Vóór 1991 werd er nooit een Havik waargenomen in de telling.*

De **slechtvalk** is met **9** exemplaren heel stabiel, maar sinds 2007 voor het eerst geen slechtvalk op Tiengemeten. Martin Benard had zelfs al twee baltsende exemplaren tijdens de telling gezien!

Tenslotte de **sperwer**. Die zie je eigenlijk alleen bij actief gedrag. Met **14** exemplaren dit jaar een gemiddelde score en de harde wind in het eerste weekend heeft daar ongetwijfeld mee te maken. Als je er dan twee vlak achter elkaar langs ziet scheren, zoals Martin Benard op het telformulier vermeld heeft, geeft dat een roofvogeltelling wel wat extra's!

Het is overigens voor het verslag altijd fijn om te putten uit bijgeschreven opmerkingen op de telformulieren. Gerard Ouweneel en Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen, die horen onlosmakelijk bij elkaar. Gerard kon zijn frustratie op het formulier kwijt: 'Het feit dat er veel bomen zijn gerooid gaat zich wreken!' De dikte van het uitroepteken zegt alles!

Sjoerd en Freek werden nog verrast door twee witgatjes. Die bijvangst maken een telling extra leuk.

Zelf heb ik met Natascha, Eef en Dick de Esscheplaat willen tellen. Zulk hoog water hadden we niet eerder gezien. Bij de brug die toegang tot de plaat geeft hield het op. De vlakte tussen de Zeehonden- en Esscheplaat was omgetoverd tot een meer, landschappelijk erg mooi. Ook de lichtopstand bij Strijensas was onbereikbaar geworden. Heel spectaculair en daardoor kwamen we aan de rand van de Zeehondenplaat oog in oog met vier voor het hoogwater gevluchte reeën, waaronder een reebok. Daar doe je het toch voor!

Het overzicht van de complete telling per atlasblok is opgenomen als bijlage A, tabel 1.

De 30-jarige historie van de wintertelling van roofvogels kunt u vinden in tabel 2 van bijlage A.

Provincie Zuid-Holland verruimt ganzenjacht in zomerhalfjaar aanzienlijk

Gerard Ouweneel

De gedeputeerde van de provincie Zuid-Holland die ‘natuur’ in zijn portefeuille heeft, mag dan afkomstig zijn uit de gelederen van een politieke partij die zichzelf op het schild heft om haar genuanceerde denken, het beleid inzake het ganzenbeheer dat deze bestuurder voorstaat straalt dit kenmerk geenszins uit. Integendeel.

Donderdag 18 juni jl. vond op het provinciehuis in Den Haag de hoorzitting plaats voor de bezwarencommissie in het kader van de verlenging van de jacht op ganzen tijdens het broedseizoen. Bij de milieu-organisaties die bezwaren hadden ingediend tegen de door Omgevingsdienst Haaglanden verleende ontheffingen bevonden zich o.a. de Natuurvereniging Eiland IJsselmonde, de Natuur- en Vogelwacht Dordrecht, Midden-Delfland, een bewonersgroep van Goeree-Overflakkee en ook de Stichting Animal Rights. Hoekschevaards Landschap ontbrak.

De provincie meent te kunnen constateren dat het tot dusver van kracht zijnde afschotbeleid nauwelijks effect heeft op de aantallen en dat het ontbreekt aan alternatieven. Daarom wordt het thans gevoerde vervolgingsbeleid niet alleen voortgezet, maar ook geïntensiveerd. De streefpopulatie voor geheel Zuid-Holland is 2500 paren Grauwe Ganzen, 2600 paren Brandganzen en 40 paren Kolganzen. Over Canada Ganzen en Nijlganzen rept Haaglanden niet omdat deze sowieso kunnen worden afgeschoten. Deze worden immers beschouwd als ‘exoten’.

In de jaren 2012 en 2013 werden in Zuid Holland 68.315 stuks Grauwe Ganzen, 12.600 Brandganzen en 11.686 Kolganzen geschoten, aantallen die doen duizelen. En wat de Kolgans betreft. Sovon schatte in 2012 de hele Nederlandse broedpopulatie op 240-2350 paren. Met dit forse afschot wordt het hierboven vermelde doelstellingsniveau niet gehaald, vandaar de intensivering. En wat de Kolgans betreft, indien alleen al in Zuid-Holland in twee jaren 11.686 exemplaren worden geschoten, kan het niet anders dat het overgrote deel uit overwinteraars bestaat. Waarvan acte.

Grauwe Ganzen (Lodewijk Ouwens)

Laat niet binnen alle vogelwerkgroepen en andere milieublubs precies eender naar het gevoerde ganzenbeleid gekeken worden, de meeste zullen elkaar vinden in eensgezinde afkeer van de door de Provincie gepropageerde 'intensivering'. Enkele punten uit het de komende winter ter inzage gegeven Faunabeheerplan houden in:

- handhaving van de hierboven vermelde doelpopulaties.
- vervroeging van het jachtseizoen op 'zomerganzen' van februari tot en met september
- in theorie de mogelijkheid te jagen in natuurgebieden en vanaf het water, waarbij voor de jacht in Natura 2000 gebieden een aparte ontheffing moet worden aangevraagd
- ondanks de al forse aantallen afgeschoten ganzen (zie boven) worden de jaarlijkse afschotdoelstellingen naar boven bijgesteld.
- vangen en vergassen zoals nu al plaatsvindt in de provincies Utrecht en Noord-Holland zal als middel ook in Zuid-Holland mogelijk worden.
- meer gecoördineerde acties van jagers.

De consequenties van dit ganzenbeleid zijn in theorie verstrekkend en kunnen catastrofaal uitpakken. Immers, het openstellen van de jacht in natuurgebieden en vanaf het water en dat vanaf 1 februari scheidt de mogelijkheid dat er nog meer massaal huisgehouden gaat worden onder de in dit land overwinterende ganzen dan nu al het geval is, vogels die nota bene niets of weinig hebben uit te staan met gewasschade. Bovendien kunnen bij de jacht vanaf het water ganzen slaapplaatsen onder vuur komen te liggen. Met de plannen die de Provincie nu lanceert zou het kunnen gebeuren dat vanaf 1 februari op bijvoorbeeld de Ventjagersplaten ganzen bestookt gaan worden. We moeten er niet aan denken...!

Er is meer. De Provincie stemt haar (zomer)ganzenbeleid af op aantallen die aangeleverd worden door de Wildbeheereenheden (WBE's), de jagers dus. Ook indien we er niet van uitgaan dat deze moedwillig de aantallen manipuleren (een paar jaar geleden flitsten de wederzijdse beschuldigingen tussen de jagers en de ganzenbeschermers heen en weer), dan zou de Provincie om de schijn te vermijden dat haar besluitvorming plaatsvindt op basis van een eenzijdige informatiestroom, er goed aan doen opdracht te geven voor het organiseren van zomertellingen van ganzen door het Sovon. Dat gebeurt in Zuid-Holland nota bene al jarenlang 's winters, dus een vakkundig tellersnetwerk is voorhanden. Want heeft het afschotbeleid inderdaad geen effect? Mijn indruk is dat zulks plaatselijk wel degelijk het geval is. Al jaren volg ik het aantal Grauwe Ganzen dat de vleugelrui doorbrengt op de Ventjagersplaat. Enkele jaren geleden waren dat er 5500. Maar zomer 2015 slechts enkele honderden. Natuurlijk is dit één locatie. Maar er staat teveel op het spel om uitsluitend af te gaan op hetgeen de WBE's aanleveren.

En tot slot zien we opnieuw hoezeer het nodig is dat, nu de Provincie zulke verstrekkende besluiten kan nemen in niet alleen het ganzenbeleid maar ten aanzien van het hele natuurbeheer, de lokale en provinciale natuur- en milieublubs gaan opereren vanaf één platform. Invulling van die wensgedachte vereist moed, vindingrijkheid en geld. Maar wederom: er staat veel op het spel.

Overigens gloort nu al het inzicht dat het gevolgde versnipperingsbeleid waarbij iedere provincie t.a.v. natuur(beschermings)zaken haar eigen beleidsstrategie bepaalt, rampzalige consequenties kan hebben. Men probeert nu alweer te komen tot een centraal platform binnen een nieuwe semi-overheidsorganisatie BIJ12. Indien iemand stelt 'wat een stumperig gekleuter' zal ik niet tegenspreken.

Met dank aan Sander Elzerman aan wiens mail over de zitting van 18 juni 2015 dit relaas grotendeels is ontleend en die dit relaas doornam.

Opnieuw 'wordt vervolgd'.

Oeverzwaluwen, IJsvogels en een Bever

Henk van Noordwijk

Het is alweer lang geleden, maar tijdens onze laatste voorjaarsvergadering hebben we even gesproken over de oeverzwaluwen, onder andere over de plek op De Staart. Sommigen gaven aan dat ze wel degelijk de oeverzwaluwen hadden waargenomen. Ook ik had ze, samen met een paar groepen schoolkinderen, gezien.

Dat meldde ik een beetje schuchter tijdens de vergadering.

Toen ik thuiskwam, dacht ik dat het misschien wel handig zou zijn om wat meer te vertellen over het kijken naar vogels met schoolkinderen.

Want ik denk, dat de meesten van ons dat helemaal niet weten.

Elk jaar komen er een paar scholen naar Oud-Beijerland, naar Klein Profijt om met ons naar vogels te kijken.

Dat doen we altijd in de maand april.

O ja, "we": dat zijn leden van de werkgroep Jeugd.

Ik mag daar altijd bij zijn, want ik vind het belangrijk dat jonge mensen een heel klein beetje met vogels in aanraking komen.

Stel je eens voor dat er wat jong spul belangstelling krijgt voor vogels en misschien zelfs later aansluiting zoekt bij een vogelwerkgroep!

Want laten we eerlijk zijn: de kleur grijs is bij ons toch behoorlijk oververtegenwoordigd.

Dit jaar kwamen er in april drie klassen naar Klein Profijt om te kijken en te luisteren naar de vogels in het gebied. De leerlingen krijgen van ons een verrekijker te leen en gaan in groepjes wat opdrachten uitvoeren.

Natuurlijk komen er weinig vogels op bestelling, maar er is, als het weer het toelaat, altijd wel wat te beleven.

Maar nu was het succes enorm.

Enkele oeverzwaluwen (vijf) presenteerden zich de hele ochtend.

Maar wat te denken van tien maal (echt waar) een ijsvogel. Het waren natuurlijk geen tien exemplaren, maar in elk geval wel twee. Eerdere jaren zagen we eigenlijk zelden een ijsvogel.

Ik geloof dat we ons eigen enthousiasme wel overgebracht hebben op de kinderen.

Tot overmaat van ramp kwam er op z'n gemak een bever voorbij, die rustig naar het eind van De Staart zwom.

Mijn (en hun) ochtend kon niet meer stuk.

Beste mede-vogelaars, wees ervan overtuigd dat we onze best doen om de belangstelling voor vogels aan te wakkeren.

Om te bewijzen dat er hoop is, vertel ik nog dat ik na afloop een e-mail kreeg van een leerling met het verzoek om nog een keertje mee te mogen op een ronde over De Staart en de omgeving van Klein Profijt.

Dat is toch geweldig.

IJsvogel (Karin van den Berg)

Een vroege Koekoek op Cromstrijen.... 55 jaar geleden

Gerard Ouweneel

Meer dan ooit zijn op dit moment een aantal vogelaars bezig het ornithologisch verleden van onze natie door te spitten en daarbij min of meer bijzondere waarnemingen onder te brengen op de waarnemingsite. Zo ook deze: op 5 maart 1961 hoorden een viertal waarnemers uit Den Haag waaronder de heer Jan Kist, vertaler en bewerker van de befaamde *Peterson Vogelgids* op Cromstrijen een Koekoek (Limosa 36 pagina 32). De waarneming staat niet vermeld in *Vogels van de Hoeksche Waard*. Voor een Koekoek is dit wel een bijzonder vroege waarnemingsdatum, zodat het de moeite waard is deze vast te leggen in *In Vogelvlucht*.

Ringer in opleiding

Marianne van der Waal

In ons zo langzamerhand wat vergrijzende ledenbestand zijn we heel blij met jonge enthousiaste mensen. Eén van die gedreven jonge nieuwe leden is Marco Lodder. En hoe hij bij de Uilenwerkgroep terecht kwam is een grappig toeval.

Enige tijd geleden hoorde hij op een verjaardag iemand vertellen over het ringen van uilen. Hij was meteen heel erg geïnteresseerd. Omdat die verteller toevallig een kennis was van Adrie van der Heiden, kwam Marco's verzoek om een keer mee te mogen, via Adrie bij Janus terecht. Toen de Kerkuilen in de schuur van Arie Verhorst aan de Ritselaarsdijk geringd moesten worden gaf Janus hem een seintje. Marco kwam en was meteen superenthousiast! Toen hij voor het eerst zo'n oerlelijk, maar toch prachtig uilenjong in zijn handen had was hij compleet verkocht. Met als gevolg dat de Uilenwerkgroep er een keiharde werker bij heeft en dat hij nu bezig is met de opleiding tot gediplomeerd ringer. En dat word je niet zomaar. Hij moet eerst 100 uilen geringd hebben, dan mag hij examen doen. Is hij daarvoor geslaagd dan krijgt hij een vergunning en mag hij uilen en Torenvalken ringen.

In juli was ik erbij toen hij 3 jongen en vrouwtje Kerkuil, uit de kast aan de Kooilandsedijk, onder het toezicht van Adrie van der Heiden geringd heeft. Dit waren er 4 van de 20 die hij tot nu toe onder handen heeft gehad. Dus nog 80 te gaan.... Hopelijk krijgen we een paar goede muizenjaren!

Trektellen 2014

Menno Korbijn

Zoals gebruikelijk de laatste jaren werd vanaf eind augustus gestart met najaarstrektellingen op trektelpost Zuidpunt Hoekse Waard. Ook gebruikelijk is dan dat het allemaal vrij rustig is maar rond die tijd natuurlijk wel kans op een aantal mooie soorten.

Bijvoorbeeld een Visarend op de 31^e en daarnaast nog een bescheiden aantal Bruine Kiekendieven. In september was de eerste helft het weer vaak nietenderend voor trektellingen, op zich mooi weer maar weinig wind en een mistige start van de dag betekenen vaak een lege lucht. Waardoor er met dat soort weer meestal gekozen wordt voor een andere vorm van vogels kijken.

In de 2^e helft van september waren we al meer op de telpost te vinden en zo op het einde van september gaat het dan langzaam op gang komen met al wat groepen Vinken, Zanglijsters en de eerste Sijzen. Op 27 september konden we al wat echte leuke soorten noteren; 2 Smellekens en een Kleine Bonte Specht.

Oktober is dan toch de maand waarin het allemaal moet gebeuren maar ook in deze maand zijn er dan ook weer dagen dat het erg rustig is zoals op 3 oktober met nog geen 600 vogels in 2 uur. Maar de dag erna met de Euro Bird Watch was dan weer prachtig met oa een Visarend,

Buidelmees, Appelvinken en al redelijk wat Zanglijsters en ook Grote Lijsters vlogen goed.

Zes oktober was een apart geval, de eerste anderhalf uur vloog er bijzonder weinig en rond een uur of 9 besluiten we eigenlijk om het tweede uur nog even vol te maken en daarna weg te gaan maar rond kwart over 9 beginnen er ineens grote groepen vinken over te vliegen waardoor we toch maar blijven staan en prachtige Vinkentrek meemaken. In het eerste uur kwamen er nog geen 20 vinken voorbij, in het tweede uur al ruim 300 en in de twee uren daarna komen er meer dan 2000 per uur over, waarna het weer langzaam terugloopt maar toch nog wel steeds zo'n 1000 per uur. Uiteindelijk komen we op 8158 vinken uit wat een tweede dag betekent voor Vink.

Zwarte Mezen hadden dit jaar een mini-invasie met op 4 oktober de eerste en de totale aantallen komen op geen enkele dag boven de 1000 uit en met het seizoenstotaal van 36 was het dus allemaal heel bescheiden. Topjaar voor deze soort was 2012 met ruim 5000 over het hele seizoen. Na de start van de tellingen in 2005 zijn er alleen in 2006, 2009 en 2011 totaal geen Zwarte Mezen gezien.

Een Velduil die hoog over het Hollands Diep vloog was wel de mooiste soort op 11 oktober precies om 12 uur en net toen we gesterkt werden door deze waarneming om er nog maar een extra teluurtje aan vast te plakken begon het echt te stortregenen waardoor we besloten (met tegenzin) dat het toch maar beter was om te stoppen. Andere mooie waarnemingen van deze dag waren een wel hele late Koekoek, de eerste Kleine Zwanen en 10 Appelvinken.

Over Appelvinken is weleens discussie op de Telpost of het nu min of meer ter plaatse vogels zijn met inmiddels broedvogels in de buurt of toch echte trek.

Omdat er in augustus en september nauwelijks Appelvinken worden gezien en op dagen dat het slecht vliegt in oktober eigenlijk ook niet denk ik zelf dat het aannemelijk is dat wat er over de telpost komt aan Appelvinken trekvogels betreft.

Ergens rond half oktober is er altijd wel een dag bij dat de Lijstertrek ineens piekt en vaak is dat in combinatie met grijs druilerig weer en met zulke omstandigheden op 14 oktober gebeurde het, grote groepen Lijsters veelal Koperwiek en Zanglijsters kwamen massaal over uit de grijze lucht en in sommige teluren kwamen we op ruim 2000 lijsters per uur uit.

Hoewel het goed door blijft vliegen moeten we op een gegeven moment eigenlijk gewoon stoppen vanwege de regen, schrijven wordt onmogelijk, verrekijkers zijn niet meer goed te gebruiken en in de regen staan is natuurlijk na een aantal uur ook niet alles.

Stiekem wordt op de telpost weleens gedroomd van een ineens verschijnende supersoort waarbij de Notenkraker bij veel tellers inclusief mijzelf hoge ogen gooit. Maar zoals al eerder opgemerkt bij vorige jaaroverzichten van de telpost zijn het vaak vogels waar je gewoon geen rekening mee kan houden die dan ineens overvliegen. Op 17 oktober is het dan raak: een Grijs Wouw komt echt prachtig over vliegen en snel worden een aantal foto's gemaakt, gevolgd door een moment dat we als tellers beseffen toch wel iets bijzonders te hebben meegemaakt.

Na indienen eind januari 2015 komt op 2 april de mededeling van de CDNA dat de vogel is aanvaard.

De tweede helft van oktober geeft nog een aantal mooie dagen met o.a. Kleine Rietganzen, Goudvinken en op de 31^e een Rode Wouw. De 31^e was ook een telling met veel lijsters en eigenlijk pas voor het eerst dat seizoen dat er groepen Kramsvogels gezien werden. In november hadden we nog een paar leuke tellingen met op 1 en 9 november een late Visarend en zo als vaak in die maand toch ook nog wel een paar Boerenzwaluwen. Hierbij wil ik iedereen bedanken voor de bijdrage aan de tellingen en ook Leidingenstraat Nederland voor het openstellen van het terrein.

De Houtduif staat in de top 10 van meeste getelde soorten op de telpost (Han Benard)

Traditiegetrouw nog een top tien van 2014:

	totaal	dagmaximum
Vink	43843	8158 (06/10)
Spreeuw	30348	4812 (04/10)
Koperwiek	30136	6980 (31/10)
Houtduif	12159	1891 (19/10)
Zanglijster	8738	3880 (14/10)
Graspieper	8446	1275 (09/10)
Veldleeuwerik	5528	969 (26/10)
Kievit	4793	394 (13/09)
Kauw	2826	474 (01/11)
Grauwe Gans	2270	873 (01/11)

Sombere vooruitzichten voor onze weide- en akkervogels

Gerard Ouweneel

Met in het vroege voorjaar de eerste zingende Veldleeuwerik, Merel en Tjiftjaf en wat later een passerende Boerenwaluw en Gierzwaluw staat de première van een rondscharrelende Kievitpul ook in het rijtje namen waarvan de veldwaarnemer de datum, plek en niet zelden zelfs het tijdstip vergenoegd noteert, ieder jaar opnieuw. En vaak is dat rijtje met genoteerde lentepremières aanzienlijk langer. “Heb je de eerste Boerenwaluw al?” is onder vogelaars een vaak gewisselde vraag rond de maandwisseling maart/april.

Het afgelopen voorjaar zag ik samen met twee vogelwerkgroepleden de eerste Kievitpul op 30 april. Dat gebeurde in de Oosterse Laagjes, waar we bezig waren aan de laatste loodjes voor de Sovon-atlas. Van het vierlegselsel dat een Kievit pleegt te leggen, was dit donsjong kennelijk het enige exemplaar dat het had gered – een van ons merkte wat cynisch op dat dit schamele ‘één van de vier’ symbool kon staan voor de beroerde gang van zaken in onze streek met de Kievit.

Daags tevoren was ik gebeld door Sake Roodbergen, auteur van het alleszins lezenswaardige *Kieviten en plevieren*. De Fries Sake is onbetwistbaar deskundig op het gebied van de Ljip, Frieslands nationale vogel. Hij werkt dan ook aan een monografie over de Kievit en oriënteert zich in den brede over de gang van zaken met deze soort elders in het land. Sake refereerde aan het artikel dat Gert Huijzers en ik onlangs schreven in *Het Vogeljaar* over de situatie op de Korendijksche Slikken, waar de Kievit van 249 paren in 2004 afzakte naar minder dan 100 paren in 2014. In tien jaar tijd dus. En dat in een reservaat! Huiveringwekkend nietwaar? Sake vroeg ‘Gerard, hoe gaat het bij jou met de Kievit?’ Dat werd een lang gesprek, waarbij ik desgevraagd beloofde voor de Hoeksche Waard ideeën te opperen wat er misging en misgaat.

Vogels van de Hoeksche Waard

Ongeveer twintig jaar geleden voerden onze vogelwerkgroepleden de inventarisatieklus uit voor het in 1999 verschenen *Vogels van de Hoeksche Waard*. Een avifaunistisch overzicht van de Hoeksche Waard maakte deel uit van dat boek. Uit dat overzicht heb ik van een aantal karakteristieke akker-annex weidevogelsoorten in onze streek genoteerd op welke aantallen Rob Strucker en Mieke Luitwieler uitkwamen. Destijds waren zij de samenstellers van dat overzicht. Hier is het:

Slobeend: 270-280 paar
Scholekster: 380-390 paar
Kievit: 1120-1130 paar
Grutto: 340-350 paar
Tureluur: 120-130 paar
Veldleeuwerik 1060-1070 paar
Graspieper 1000-1010 paar
Gele Kwikstaart 1200-1210 paar

Eigenlijk behoren Zomertaling, Watersnip en Kempphaan ook in dit rijtje. Aan de hand van de presentie een aantallen van de in totaal elf soorten evalueren vogelbeschermers de waarde van een weidevogelgebied. Tijdens de inventarisatieperiode voor *Vogels van de Hoeksche Waard* was de Kempphaan als broedvogel al verdwenen uit de Hoeksche Waard, stond de Watersnip op het punt te verdwijnen en was toen ook al de Zomertaling schaars present.

Ongetwijfeld zal het ooit nog eens van een *Vogels van de Hoeksche Waard deel II* komen. Of dat binnen afzienbare het geval zal zijn, is de vraag. Weliswaar voerden de afgelopen drie jaar teams vogelwerkgroepleden inventarisaties uit ten behoeve van de in de steigers staande Sovon-atlas, maar door de opzet van deze monitoring-onderzoeken en de hieruit door Sovon af te leiden resultaten, gaat een vergelijking met de twintig jaar geleden verkregen aantallen niet op.

Kievit (Gert Huijzers)

De Kievit

In het navolgende zal ik mij verder beperken tot de Kievit, zij het dat de gesignaleerde gang van zaken veelal ook opgaat voor de hele weidevogelgemeenschap, binnen en buiten onze streek. Behoudens enkele reservaatgebieden ontbreekt inzicht hoe de Kievit het sinds midden jaren negentig hier getalsmatig doet. Gevoelsmatig wel en dat stemt geenszins tot optimisme. Het best zijn we op de hoogte van de Korendijksche Slikken, waar een inventarisatieteam al decennialang erin slaagt de broedvogels jaar op jaar te inventariseren. (Huijzers en Ouweneel, 2014). Met name voor wat weidevogels betreft, slaat bij het zien van de resultaten de schrik om het hart. U las het al: 249 paar Kieviten in 2004 en 94 in 2014. Al houden we rekening met de ups en downs die een vogelpopulatie altijd kenmerkt, dan stemt een val van tegen de 65% in tien jaar tot moedeloosheid. Het reservaat in het Oude Land van Strijen en de Polder Groot Koninkrijk zijn in onze streek de twee andere specifieke weidevogel terreinen waar we over langere termijn redelijk respectievelijk goed op de hoogte zijn van het reilen en zeilen. Dankzij het werk van een team vogelwerkgroepleden is sinds 1994 van het Groot Koninkrijk bekend hoe het er de Kievit (en collega-weidevogels) vergaat. In 1994 broedden er 46 paren Kieviten maar het jaar daarop slechts 29. Die ups en downs hielden aan, zij het dat vanaf 2004 met slechts 15 paren, het niveau zich tussen de 20 en 30 paren bleef bewegen. Met in 31 paren werd

die bovengrens voor het eerst sinds jaren in 2013 weer doorbroken. Het reservaatdeel van het Oude Land van Strijen werd voor het laatst in 2011 integraal geïnventariseerd. Het team kwam toen uit op 117 paren Kieviten. Dat was weliswaar hetzelfde niveau als in 1997, maar aanzienlijk minder dan de 185 paren van vier jaar eerder. Waarbij attentie voor het feit dat tussen 1997 en het topjaar 2007 door de bemoeienissen van Staatsbosbeheer de omstandigheden verbeterden, met name in het Oude Land Noord. Aan die gang van zaken is nu een einde gekomen.

Sombere vooruitzichten?

Vergeleken met de veenweidegebieden in dit land kent de goeddeels uit akkerland bestaande Hoeksche Waard weinig specifiek weidevogelhabitat. Dat de streek dit biotoop toch binnen de grenzen heeft, danken we aan de veen-enclave het Oude Land van Strijen en de buitendijkse graslandstroken de Korendijksche Slikken, de beide Laagjes en Groot Koninkrijk. Hoe het er thans met de weidevogels bijstaat in het Geertruida Agathacomplex langs de Oude Maas weet ik niet.

Met name Kieviten en Scholeksters zijn voor hun broedbiotoop geenszins afhankelijk van veenweidegebieden. Vaak verkiezen ze akkers en boek(t)en ze daar succes. Zelfs Grutto's kunnen dat doen. Op IJsselmonde bij Pernis vonden wij zestig jaar geleden soms gruttolegsels op akkerland. Dat betrof dan percelen met in de directe nabijheid gunstige voedselterreinen in de vorm van de slikkige opspuitgebieden. Gelet op alle bewerkingen die het akkerland in de Hoeksche Waard ondergaat, ontbreekt anno heden nagenoeg de kans op succes voor de Kieviten en Scholeksters die nog dit biotoop kiezen om er te broeden.

Om in te gaan op het verzoek van Sake Roodbergen hoe het er in onze streek met de Kieviten voorstaat, kwam ik op de volgende punten:

1.

Om er te broeden vestigen zich hier nog steeds o.a. Kieviten op akkerland, zij het in sterk afgenomen aantal. Daarbij is de kans op succes vrijwel nihil. De vrijwilligers van onze vogelwerkgroep die zich bezighouden met weidevogelbescherming bevestigden dat (med. Dick van Houwelingen).

2.

Indien al kievitenlegsels het geweld van de mestinjecteurs en andere gewasbewerkingen doorstaan, dan is als gevolg van het ontbreken van voedsel de kans dat akkerlandpullen vliegvlug worden uiterst gering.

3.

Met uitzondering van een cluster polders in het westen van de Hoeksche Waard heeft onze streek door dorpsuitbreidingen en vooral door de destijds in ruilverkavelingverband aangeplante bospercelen veel van zijn openheid prijsgegeven. Die bossages zijn thans op hoogte gekomen en bieden onderdak aan predatoren. Dat is evenzeer het geval voor EHS-stroken en/of het aangelegde krekennetwerk dat inmiddels door onze streek slingert.

4.

Op het in het Hollandsch Diep aangelegde slibdepot kwamen subiet Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen broeden. Deze ondernemen voedselvluchten naar en boven de Hoeksche Waard. Dit va-et-vient meeuwenverkeer verstoort o.a. de weidevogels, nog afgezien van het feit dat grote meeuwen een legsel noch een (kievit)pul niet versmaden.

5.

In welke mate de in dit land en vooral ook in de Hoeksche Waard 's zomers verblijvende ganzendrommen een negatieve invloed hebben, zou een voorrangsonderwerp moeten zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Gevoelsmatig is die invloed er, hetgeen ook van elders te beluisteren valt. Op de Korendijksche Slikken verliep de terugval van de Kievit en collega-weidevogels parallel aan de toename van de Brandgans naar bijna 1800 broedparen in 2013, waarbij iedere graspol bezet was door een broedende Brandgans, nog afgezien van grote aantallen niet broedende overzomeraars.

In het Oude Land van Strijen komen tot eind-april grote vluchten Brandganzen foerageren met als gevolg een kort blijvend grasdek ergo geen dekking.

De afschaffing van het melkquotum maakt het misèrelijstje voor weidevogelgemeenschappen nog langer. Meer koeien betekent meer benodigd veevoer hetgeen de boeren ertoe zal brengen de hooiproductie verder op te voeren. Dus nog vroeger en vaker maaien. Evenzeer zal de mestproductie verder omhoog gaan, ergo meer mestinjectie. Denkt u ook niet dat de grote uitbreiding van de melkfabriek in Maasdam verband houdt met het verdwijnen van dat melkquotum?

De bovenvermelde factoren versterken elkaar en ze lijken onomkeerbaar. De uit kringen van weidevogelbeschermers te beluisteren ideeën om predatoren te lijf te gaan zijn natuurlijk uit den boze. Kraaiachtigen en roofvogels vormen slechts een van de schakels in een lange en, naar blijkt, steeds langer wordende ketting van factoren. Het beschermen van weidevogels, blijkt een vak, een professie die zich in het Nederland van anno heden binnen smalle marges moet opereren.

Polder Nieuw Bonaventura

Omdat ik in 1979 de Polder Nieuw Bonaventura op zijn broedvogels had nagelopen – toen en nu nog een uitgesproken akkerbouwareaal – en er toen best een aardige broedvogelpopulatie waaronder Kieviten aanwezig bleek, prefereerde ik ten behoeve van de Sovon-atlas die polder opnieuw te doen. Welnu, Ron Baggerman, Rien van Wensveen en ik hadden er een makkie aan. De polder was nagenoeg vogelloos, zomer en 's winters. Zal dat inmiddels niet opgaan voor veel akkerareaal in de Hoeksche Waard, ja in de hele natie?

Sake vertelde dat binnen het vrijwilligerskorps van de BFWW, de Bond Van Friese Vogelwachten, zich een zekere moedeloosheid manifesteert. Deze stemming meen ik ook te bespeuren bij de weidevogelbeschermers in onze streek. Zuur. Maar geef ze eens ongelijk.

Toen wij op die 30^e april bij de Oosterse Laagjes keken naar die ene kievitpul, zagen we nog tenminste tien andere paren, al broedend of in baltsstemming. We putten er wat moed uit!

Literatuur

Huijzers, G. & G. Ouweeneel. 2014. Een halve eeuw broedvogelonderzoek op de Korendijkse Slikken. Het Vogeljaar 62: 199-212.

Luitwieler, M., C.Mesker, R. Strucker & J. Verkerk. 1999. Vogels van de Hoeksche Waard. Oud Beijerland.

Luitwieler, M., A. van der Linden, L. van der Linden & R. Strucker. 2014. Broedvogels van Groot Koninkrijk 1994-2013, Rapport.

Ouweeneel, G.L. 2012. Het Oude Land van Strijen, in alle opzichten een groots natuurgebied! Het Vogeljaar 60: 206-216.

Scarlet-banded Barbet , enigmatische endem van Noord-Peru

Hans Westerlaken

De Scarlet-banded Barbet, de pas in 1996 ontdekte en in 2000 beschreven soort, behoort tot de “most wanted” soorten op de lijst van elke vogelaar. Niet in de laatste plaats vanwege het feit, dat de vogel op de voorkant van de “Birds of Peru” vogelgids prijkt.

Dan Lane en Dr. John O’Neill van de Louisiana State University ontdekten deze soort bij toeval tijdens een expeditie naar Cerro Cinco Puntas in Noord-Peru. Opmerkelijk was , dat het om een middelgrote vogel ging (19.5 cm), die opvallend geel, rood, zwart en wit gekleurd was en dat hij relatief makkelijk te observeren was. De soort komt slechts voor in regenwoud op enkele geïsoleerde bergkammen oostelijk van de Andes tussen de 1300 en 1550 meter tussen de Huallaga en Ucayali rivieren. Het kleine ontoegankelijke verspreidingsgebied is ongetwijfeld de reden geweest, dat de soort tot dan toe niet opgemerkt was geworden.

Sinds de ontdekking kon men slechts door deel te nemen aan een door Barry Walker georganiseerde trekking van een week de vogel te zien te krijgen.

Pas enkele jaren geleden werd een toegankelijker plek bij het plaatsje Flor de Cafe, beter bekend als Plataforma, gevonden.

Vanuit Bellavista, nabij Tarapoto, kan het nu tussen de 6 uur en drie dagen duren (in de regentijd) om deze plaats, 80 kilometer verderop gelegen, te bereiken.

Toen <http://www.starlingreizen.be/> vorig jaar een reis naar Noord-Peru inclusief een 3-daags bezoek aan de Scarlet-banded Barbet site voor een heel schappelijke prijs aanbood, was de keuze snel gemaakt .

Na al prachtige “target species” als Long-whiskered Owlet, Pale-billed en Ochre-fronted Antpittas gezien te hebben, begon op 12 augustus het avontuur over de “Highway to Hell”. De avond voor ons vertrek naar Plataforma regende het behoorlijk dus werd de spanning of we er zouden geraken flink opgevoerd! De eerste 24 kilometer van de laatste 38 vielen relatief mee, maar de laatste 14 kilometers zouden 2 uur in beslag nemen inclusief enkele stops om de auto’s uit de modder te krijgen.

Foto: Lieven de Temmerman

Na inkwartieren in het “basic but cleane” hotel in Plataforma, eigenlijk Flor de Cafe geheten, liepen we met de lokale gids, Carlos Altamirano, het pad op richting de plaatsen waar de Scarlet-banded Barbets zich in steeds mindere mate op zouden moeten houden. Was de weg naar Plataforma in deplorable staat, het looppad, dat kapot gelopen was door paarden en waarbij de modder soms tot over de laarzen reikte, was fysiek ook erg zwaar.

De eerste middag lukte het niet de vogel in beeld te krijgen ondanks het feit, dat de gids hem dacht te horen. Hij was nogal zeker van zijn zaak aangaande het gaan zien van de vogel en tijdens het avondeten werd gewed over het tijdstip, dat de vogel de volgende dag gezien zou worden.

Na de volgende ochtend enkele uren gezocht te hebben, verplaatsten we ons rond 8.30 uur naar de laatste back-up plaats van de gids. Hier zou het moeten gaan gebeuren! Na nog een half uur zoeken, zakte de moraal wat in toen er op de zekere stek nog steeds geen vogel te zien was en doemden visioen van het missen van de soort op. Dat was Tropical Birding ook al eens overkomen... . Bovendien was de plek een mengelmoes van enkele grote bomen, een treurige, net ontboste helling en nog wat goed bos aan de andere kant, niet direct de omgeving waarin je een dergelijke mooie Barbet zou verwachten.

Het was Toon Spanhove, die de verlossende woorden sprak: Ik zie de Barbet!”. Gelukkig stond ik naast hem en kon direct meegenieten. Enkele anderen moesten wachten tot hij zich nogmaals vertoonde, maar tenslotte werden de vogels (3 of 4) door iedereen prachtig gezien.

Scarlet-banded Barbet (Foto: Lieven de Temmerman)

Over hoe het verder zal gaan met het voortbestaan van de soort, de populatie wordt tussen de 299 en 1500 vogels geschat, valt slechts te gissen. De voortgaande ontbossing en de recente olievondsten in het gebied beloven niet veel goeds en hopelijk zullen er initiatieven genomen worden om het uitsterven van deze prachtige vogel af te wenden.

foto: Julio (chauffeur)

Van links naar rechts, David Van den Schoor, Wouter de Smedt, Rudy Lenaerts, Wim Wisse, Gido Davidse, Lieven de Temmerman, Hans Westerlaken, Toon Spanhove, Carlos Altamirano en Jan Arras

Nieuws uit Zweden over de Dwergganzen

Gerard Ouweneel

Het Zweedse projectteam slaagde er de afgelopen nazomer niet in om volledig inzicht te krijgen in de populatieomvang en de broedresultaten van de Dwergganzen. Bij de groep vogels die op de nazomerverzamelplaats bij Hudiksvall verscheen, bevonden zich slechts drie juveniele vogels, waarschijnlijk afkomstig van twee verschillende broedsels (2 + 1). Het maximale aantal ganzen dat in Hudiksvall kwam opdagen was 36 exemplaren.

Bij de eerste groep Dwergganzen die op 28 september jl. in Strijen aankwam, bevonden zich ook drie juveniele exemplaren, waarschijnlijk de drie eerstejaarsvogels van Hudiksvall.

Voorjaar 2015 kwam laat in Svaipa, het broedgebied in Zweeds Lapland. Tot midden juli lag er veel sneeuw en was er nog ijs. Het lijkt erop dat daardoor, in tegenstelling tot de Noorse dwergganspopulatie waarover straks meer, de Zweedse vogels wederom een slecht broedseizoen moesten incasseren, ondanks de gunstige knaagdiersituatie in Lapland. Toen de Dwergganzen in het voorjaar op de broedlocatie Svaipa arriveerden, lag er een meter sneeuw en op de meren een ijsdek. De Zweden veronderstellen dat door het hoge sterftecijfer onder volwassen vogels in 2012 en 2013 van nogal wat paren een der partners verloren ging en dat de achtergebleven vogel van zo'n gedupeerd stel er niet in slaagde een nieuwe te vinden. Deze gang van zaken zou dan ook een van de oorzaken kunnen zijn van de lage reproductie in de afgelopen jaren.

Voorts melden de Zweden dat er de laatste jaren nogal wat Dwergganzen laat in het najaar, in oktober-november, verschijnen bij het meer Östen in de Zuid-Zweedse provincie Västergötland. Deze vogels worden van geen andere locatie gemeld, ook niet uit potentiële overwinteringsgebieden. Najaar 2014 betrof dat twee families met 3 respectievelijk 7 (!) juvenielen. In het dwerggansteam gaat men ervan uit dat, tot het tegendeel is bewezen, er sprake kan zijn van een tweede Zweedse subpopulatie, waarvan tot dusver verder niets bekend is, dus ook niet over de omvang en reproductieresultaten.

Herinroducties eerdere jaren

Tijdens het broed- en ruiseizoen hebben teamleden kunnen vaststellen dat ruwweg 30-40% van de aangetroffen vogels exemplaren betreffen die de afgelopen jaren waren bijgeplaatst. Hoewel niet alle ringcodes waren te identificeren, staat wel vast dat de bijgeplaatste vogels een belangrijk deel vormen van de gehele populatie en dat die toegevoegde exemplaren ervoor zorgdroegen dat ondanks de lage reproductieresultaten van de afgelopen jaren, de populatie nog enigszins overeind bleef. Uit rapporten en resultaten die de gezenderde vogels lieten zien, komt naar voren dat althans een deel van de bijgeplaatste Dwergganzen wel degelijk in Noord-Duitsland en Nederland overwinterden. Een aantal van die exemplaren verbleven in de zomer van 2015 in het Laplandse broedgebied.

Er zijn aanwijzingen dat van de bijgeplaatste Dwergganzen enkele vogels tijdens hun voorjaarsstrek eerst Kolganzen volgden Rusland in, maar daarna afzwaaiden en toch in Zweeds Lapland belandden. Een van de in 2014 toegevoegde exemplaren werd op 13 april 2015 geschoten in Wit-Rusland. Dit onfortuinlijke exemplaar was kort tevoren samen met 'Wit K' gezien. Die 'Wit K' verscheen later in Zweeds Lapland verscheen en trekt waarschijnlijk nu op met de hoofdmacht (hoofdmachtje), hetgeen de komende winter in Nederland zal moeten blijken.

Herinroducties 2015

In 2014 vond de herinroductie plaats op 1 augustus. Dat was (te) laat in het seizoen omdat kort daarop de Dwergganzen het broedgebied verlieten. Geopperd is dat de herinroducties daardoor geen plaatstrouw opdeden met het gebied waarin ze later zouden moeten terugkeren. Daarom vond de herinroductie van de afgelopen zomer eerder plaats, op 8 juli. Dat betrof 65 exemplaren, waarvan op die datum slechts een enkel exemplaar enigszins vliegvlug was. Tijdens de tien dagen researchveldwerk nadien zag het team slechts enkele wilde Dwergganzen. Een maand na de herinroductie, op 11 augustus, zagen teamleden een groep van 18 exemplaren en een tweede van 9 individuen rond de herinroductielocatie. Waarschijnlijk betrof dat alle herinroducties. Mocht dat juist zijn dan achten de Zweden de overlevingsratio bevredigend. Op 9 oktober bevonden zich 5 herinroducties bij het meer Hjälstaviken. Maar in zijn algemeenheid – en dat geldt ook voor de bijgeplaatste vogels in vorige jaren – is het een mysterie waar de meeste herinroducties blijven. Ook voor de Zweden is duidelijk dat de rond 1980 door Lambert von Essen begonnen methode met het gebruik van Brandganzen als 'foster-parents' het meest succesvol was. Deze methode is echter ook het kostbaarst.

Nederland

Najaar 2015 ontdekte Dick van Houwelingen op 28 september de eerste 10 exemplaren in het Oude Land van Strijen, 7 adulte vogels en drie juvenielen. Er waren twee gezenderde vogels bij, Niklas en John. Via de volgsite <http://www.blessgans.de> is te zien dat de vogels inderdaad de 28^e arriveerden en dat ze na aankomst in de streek eerst naar de traditionele ganzenslaapplaatsen in het Hollandsch Diep/de Hoogezandsche Gorzen respectievelijk de Ventjagersplaat vlogen. Daarna gingen ze naar het Oude Land van Strijen. De dag daarop brachten ze de hele dag op die slaapplaatsen door. In de dagen nadien kwamen er nog meer, met tot de 10^e oktober maximaal 24 stuks.

In het Oude land van Strijen is het al een hele hijs de Dwergganzen te vinden, laat staan erin te slagen de geringde te ontdekken en die ringen af te lezen. De vogels plegen bij Strijen doorgaans ver van de schaarse wegen te blijven en hebben een voorkeur voor de laagste delen van het 'hobbelige' en slotenrijke veenweidengebied, waardoor lange rietvegetatiestroken bovendien het zicht deels

wegnemen. Op het moment van aankomst bij Strijen werd in het Oude Land druk gemaaid en moesten de eerste Kolganzen nog arriveren. Aanteltellingen en de identificatie van ringen lukt veel beter bij Petten, de tweede op dit moment bekende overwinteringslocatie in Nederland. Gewoonlijk begeven de Dwergjes zich pas in de loop van de winter van Strijen naar Petten. Trouwens, ze pendelen ook nogal eens een paar maal heen en weer. Waarmee geenszins gesteld dat op dit moment Strijen en Petten de enige locaties zijn met overwinterende Dwergganzen in dit land. Het is een uitdaging nog andere te vinden, waarbij Zuidwest-Friesland hoge ogen gooit. Zowel Strijen als Petten, beheerd door Staatsbosbeheer respectievelijk Natuurmonumenten, zijn Natura 2000 gebieden. Die status is helaas niet afdoende. Recent werd bekend dat de windturbineobby in dit land tussen het Oude Land van Strijen en het Hollandsch Diep – dus op een van de beide slaapplaatsroutes van de Dwergganzen -- een rij van 150 meter hoge windturbines heeft gepland

Dwergganzen in het Oudeland van Strijen (Janus Verkerk)

‘Internationaal dwerggansgekrakeel’

Het conflict tussen Noorwegen en Zweden over de positie van het Zweedse dwerggansproject bereikte dit jaar een nieuw dieptepunt toen er voorjaar 2015 in Noorwegen een van de in 2014 bijgeplaatste en gezenderde dwergganzen via de volgsite werd opgespoord en afgeschoten. De Noren vrezen dat de ‘Zweedse Dwergganzen’ zich gaan mengen met hun geringe aantal resterende vogels, die zij als ‘puur’ beschouwen. Deze populatie broedt in Noord-Noorwegen en neemt, voorzover bekend, voor het overgrote deel de oorspronkelijke zuidoost gerichte trekroute via Hongarije naar Zuidoost Europa en het Midden-Oosten. Tot voor kort leek die Noorse populatie eveneens weg te kwijnen, maar het broedseizoen 2015 verliep kennelijk zo gunstig dat de nazomerconcentratie op circa 120 vogels uitkwam. Het feit dat de Noren zijn begonnen rond de broedlocatie de in Noord-Scandinavië sterk expanderende rode vossen nadrukkelijk te vervolgen, droeg waarschijnlijk bij aan het succes. Maar hoe dan ook, proficiat voor de NOF, BirdLife Norway, met het resultaat van de afgelopen zomer.

Er zijn pagina’s te vullen met hetgeen zich de afgelopen jaren afspeelde tussen Noorwegen en Zweden over Dwergganzen. Inmiddels staan de Zweeds/Duits/Nederlandse dwergganzen op de Europese Rode Lijst. BirdLife Zweden en BirdLife Duitsland steunen het Zweedse dwerggansteam in het conflict met

de Noren inzake de positie van het project. Vogelbescherming Nederland heeft zich tot dusver afzijdig gehouden. Ook al omdat de Dwergganzen tenminste zes maanden per jaar in Nederland verblijven, zien de Zweden graag dat ze op nog op stapel staande internationale bijeenkomsten waarop de Dwergganzen weer op de agenda staan, op Zeist kunnen rekenen.

Namens de Zweden wens ik alle lezers van *Nieuws van de velden* en ringaflezers de komende winter veel af te lezen dwerggansringen toe.

Dit stuk is een vertaling en bewerking van een door Niklas Liljebäck op 10 oktober 2015 rondgezonden bulletin.

Dwergganzen (Erik Menkveld)

Dwergganzen arriveerden in het Oude Land van Strijen na nonstopvlucht uit Zweden *Gerard Ouweneel*

Bij de tien Dwergganzen die Dick van Houwelingen op 28 september jl om 19.30 uur in het Oude Land van Strijen ontdekte, bevonden zich twee gezenderde exemplaren, John en Niklas. Op de site <http://www.blessgans.de> (openen en in het eerste hoofdstukje 'hier' aanklikken) is John met een groene aankomstlijn aangegeven en Niklas met een rode. Er is in Zweden deze zomer nog een derde exemplaar gezenderd, maar van die vogel komen geen data beschikbaar.

John en Niklas hebben al heel wat boeiende informatie vrijgegeven. Zo weten we dat ze in één ruk uit Midden Zweden naar de Hoeksche Waard zijn gevlogen. Op de 27e september vertrokken ze om 16.00 uur van het Hjälvastavikenmeer in de buurt van Upsala in Midden-Zweden. De 28e arriveerden ze om 11.00 uur hier, waarbij ze waarschijnlijk eerst naar de Hoogezandsche Gorzen langs het Hollandsch Diep begaven. 's Middags tegen vieren gingen ze vandaar naar het Oude Land, waarna ze om 23.15 uur wederom naar het water gingen, naar de Ventjagersplaat. De afstand van Hjälvastaviken is circa 1529 kilometer, waarover de club dus ongeveer 19 uur deed. Op de site is te zien dat de vogels toch vaak naar de Ventjagersplaat gaan om te overnachten, zij het niet iedere nacht.

Er zijn zomer 2015 65 Dwergganzen bijgeplaatst. Deze dragen aan de rechterpoot een groene ring met daaronder een stalen ring.

Supertalent

Marianne van der Waal

Onze vogelwerkgroep telt vele leden. Ieder met zijn of haar eigen talenten: schrijvers, fotografen, natuurbeschermers, vogel- en trektellers, ringers, en zo kan ik nog wel even doorgaan. Allemaal hebben ze één ding gemeen: hun liefde voor vogels. En die zie je natuurlijk het liefst levend en in de vrije natuur. Maar ja, een Visarend kom je in de Hoeksche Waard nu eenmaal niet het hele jaar door tegen, dus wil je daar toch elke dag van genieten dan moet je slim zijn. En.... Joop van den Berg eens voorzichtig polsen.

Ik had al wel eens lichtelijk jaloers gekeken naar zijn creaties en gedacht: zoiets zou ik ook wel in mijn tuin willen. En dan niet zo'n kleintje maar een stevige jongen, zo'n Visarend bijvoorbeeld. Op een keer de stoute schoenen aangetrokken en gevraagd of hij ook voor mij iets zou willen maken. 'Als ik maar niet met bomen hoeft te slepen, daar heb ik geen zin meer in' was zijn antwoord. Nou dat zou Hugo wel even voor me regelen. Binnen de kortste keren kwam er een kraanwagen een reusachtige boomstam de tuin in takelen. Deze werd door Joop goedgekeurd maar de kraanwagen moest er nog een keer aan te pas komen om hem rechtop te zetten.

Op een mooie dag in augustus staat Joop met een assortiment kettingzagen voor de deur en kan het werk beginnen. Ongelofelijk hoe hij dat doet. 'O, je wil een Visarend, even kijken, dan wordt dit zijn snavel en hij gaat deze kant uitkijken'. En dan de zaag erin. Ik doe maar een paar oordoppen in want het lawaai is oorverdovend. Langzamerhand zie ik uit het ruwe blok hout de contouren van een vogel verschijnen. Steeds kleinere zagen worden gebruikt voor de details en tenslotte worden de ogen er met een soort beitel tje ingehakt. Het lijkt wel tovenarij hoe hij dat in 1 dag voor elkaar krijgt. Dat is geen gewoon talent, dat is een supertalent!
En ik ben er elke dag superblij mee!

Déjà vu

Gerard Ouweneel

Op een bruggetje met vlak naast en achter ons het infernale lawaai dat grondverzetapparatuur pleegt voort te brengen, moest ik denken aan de Svenska Naturskyddsföreningen. Deze Zweedse natuurbeschermingsorganisatie bracht destijds een postkaart uit met een indringende zwartwit tekening, die liet zien hoe een megadragline een kleinschalig cultuurlandschap oprolde en daarbij de flora verpulverde en het gedierte voor zich uitjoeg. Kennelijk was dat tafereel illustratief voor de gang van zaken in Zweden. Aangezien dat evenzeer het geval was in Nederland, kocht ik een stel van die kaarten. Die waren gauw verstuurd, zodat ik al lang zonder zit. Jammer, want de ervaringen op 18 november 2014 op het bewuste bruggetje sloten pijnlijk aan bij belevenissen eerder en elders, zeker in Nederland en dan vooral in het Deltagebied. Had ik er nog eentje dan had ik deze graag bij dit relaas geplaatst.

Het bruggetje waarop onze dames, Bart Ebbinge en ik stonden ligt een eind achter de stad Hanzhong, diep in de Chinese provincie Shaanxi. Ondanks dat die stad tegen de vier miljoen inwoners huisvest, hadden we er nooit van gehoord. Dat is niet zo vreemd, want China telt tientallen miljoenensteden die op onze destijds genoten aardrijkskundelessen niet aan bod kwamen. Vóór het 16^e ganzencongres in Beiyang aanving, waren we erheen gereisd om te pogen de Japanse Kuifibis te zien.

Het verhaal rond die ibissoort is mythisch. Ooit bewoonde *Nipponia nippon* grote delen van Oost-Azië. Rond 1980 bezat alleen Japan nog een paar exemplaren, die er niet toe waren te bewegen zich voort te planten, zodat de soort werd bijgezet op het lijstje ‘zal uitsterven’. Van dat Japanse zevental gaf de laatste de geest in 2003.

In 1981 werden echter een paar exemplaren herontdekt in Shaanxi. De Chinezen zetten van meet af aan alle zeilen bij het die ibissen in hun land naar de zin te maken. Leedvermaak en een competitiedrang jegens Japan speelden bij die inspanningen een rol, hetgeen mede te maken had met het ploertige gedrag van Japanse militairen in China al voor en tijdens WOII. De Chinezen boekten succes met de ibis. Daarom gaven ze onlangs te kennen de naam te willen veranderen in Chinese Kuifibis. Om niet op gevoelige tenen te trappen hanteert BirdLife nu de naam Aziatische Kuifibis. Aan de veelzeggende wetenschappelijke naam *Nipponia nippon* wordt door de Chinezen (nog?) niet getornd.

Welke successen de Chinezen de gepasseerde 35 jaar met hun ibissen boekten, kregen wij die 18^e november ingeprent. Al vanaf de grote brug over de Hanrivier ontdekte Bart de eerste. Trouwens, vanaf die brug was nog meer te zien: noordelijke steltlopers waaronder Temmincks Strandlopers, veel Casarca's en op een verre, nog niet vergraven bank een knaap van een *calidus* Slechtvalk, bezig met het nuttigen van een Kleine Zilverreiger. Later op die dinsdag zagen we nog meer Kuifibissen en konden we constateren dat in een wijde straal rond een van de broedcentra ze tegen de status ‘tuinsoort’ aanzaten, waardoor ze toch iets van hun iconische uitstraling prijsgaven. De Chinezen mogen dan alles uit de kast halen om het hun Kuifibissen naar de zin te maken, vanaf dat bruggetje viel vast te stellen dat het ongemoeid laten van habitat er niet bij is. De tsunami van cultuurtechnische ingrepen die China overspoelt, manifesteerde zich ook hier. En hoe!

Vanaf de ‘goede’ zijde van het bruggetje overzagen we een meanderend riviertje met daarin opwassen en een rijke oevervegetatie. En vogels: een paar Kuifibissen, Grote en Kleine Zilverreigers, een jagende en vocaal zeer aanwezige Chinese Reuzenijsvogel, ‘onze’ IJsvogel, een paar Witgatjes en Japanse Bontbekplevieren en twee wondermooie Witkruinvorkstaarten, een soort die we op onze Shaanxi-excursies plezierig regelmatig ontmoetten. Halverwege de waarnemingsperiode passeerde ons links en rechts een stel Roodsnavelkitta's, een soort die de cover van *A Field Guide to the Birds of China* opfleurt, zij het dat die afbeelding afbreuk doet aan de spectaculaire verschijning en kleurenpracht die deze eksterachtige tentoonspreidt. De als overal ook hier aanwezige Langstaarklauwieren en enkele representanten van de lange lijst fraaie roodstaartssoorten waarin Oost-Azië óók excelleert rondden de vogelscene af.

Dus applaus? Neen, toch eigenlijk niet. Want een stroom op en neer denderende vrachtauto's zetten ons klem tegen de brugleuning en draaiden we ons ter plekke 180 graden om dan zagen we hoe de Chinese varianten van de firma Caterpillar bezig waren het riviertje te vergraven tot een breed kanaal. We beseften dat mocht het ons ooit gegeven zijn naar dit bruggetje terug te keren, wij dan in plaats

van het schilderachtige en vogelrijke riviertje een breed, kaarsrecht en vogelloos kanaal zouden aantreffen. Hoe vogelloos bleek toen we later terugreden langs het al onderhanden genomen traject: één Kleine Zilverreiger.

Déjà vu, inderdaad. Want tijdens die retourrit drong tot me door dat tijdens de 65 jaar vogels kijken in de Nederlandse Delta na verloop van tijd steeds opnieuw grondverzetapparatuur, heimachines en vrachtauto's mij achterna kwamen om de landschappen op te rollen. Dat begon al rond 1950 toen IJsselmonde op de schop ging voor woningbouw en industrie. Toen Rozenburg met als trieste apotheose de liquidatie van De Beer. Tegelijkertijd was ik toeschouwer hoe op Goeree de aanzet van de Haringvlietdam het fijne landschap rond Stellendam en Havenhoofd met de Scheelhoek verruïneerde, waarbij een paar kilometer naar het zuiden hetzelfde gebeurde op De Punt. Ondertussen verrees er in de tussenliggende duinstrook de ene recreatiestad na de andere. En de lijst is lang. Het fraaie en doodstille oeverlandschap tussen Roode Vaart en Noordschans langs de zuidoever van het Hollandsch Diep werd omgekeerd voor een industriegebied en na de komst van de Volkeraksluizen resteerde slechts de helft van de Sint Antoniegorzen. Vervolgens de Hellegatsdam dwars over de Ventjagersplaat. En tenslotte is nu de Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen aan de beurt, het schitterende polder- en oeverlandschap waar ik 60 jaar lang op excursie kon gaan en waarin een dijkverzwaring en windturbines de apotheose zullen vormen van een landschapsbarbarij die al eerder begon.

Wijlen Ben van der Velden merkte eens op dat de landschappen in onze excursiegebieden op den duur steevast op de schop gingen. 'Wanneer is Nederland nu eens klaar?', verzuchtte mijn vriend eens. Nooit! Want we behoeven de bestuursagenda's van onze natuur- en landschapclubs maar na te lopen wat er thans allemaal speelt.

Neen, een waarschuwend vingertje richting China past ons niet. We gingen ze voor en dat doen we nog steeds!

*De Hoogezandse Gorzen onderhanden:
het populierenbos ten oosten van de Hoogezandse Sluis is gekapt (Martin Benard)*

Boekrecensie: De Vinkenvent

Gerard Ouweneel

Geboren en getogen in Gorkum raakte Gerard de Kroon (1935) eind jaren zestig dusdanig geboeid door Waterrallen dat hij zich op deze soort ging specialiseren. Zijn bevindingen legde hij vast in een reeks publicaties zodat de auteur van *De Vinkenvent* onomstreden de 'Mister Waterral' van Nederland en daarbuiten werd. De titel *De Vinkenvent* is de naam die een bewoner van het Lingegebied de Kroon toedacht.

Het boek is meer dan een monografie over de Waterral. Het biedt de lezer een inkijk in de belevenissen en emoties van de auteur tijdens zijn lange onderzoeksperiode in het gebied dat het echtpaar de Kroon voor de Waterral bereisde, een strook die zich uitstrekt van IJsland tot het Japanse eiland Hokkaido, met o.a. drie expeditie naar achter de Oeral gelegen locaties. Daarbij blijft het niet bij onderzoeksresultaten maar kreeg het boek de allure van een autobiografisch reisverslag, dat de lezer de opgedane ervaringen gedetailleerd voorschotelt, soms te uitvoerig want welke in Waterrallen geïnteresseerde vogelaar zit te wachten op drie pagina's waarin de Kroon beschrijft hoe hij zijn luchtdoop onderging. Dat was naar IJsland, een reis die geen Waterrallen opleverde, hetgeen voor hem aanleiding was zich met een waarschuwend brief te wenden tot de president van dat land.

Door het hele boek heen levert de Kroon pittige commentaren op sociaal-economische en/of politieke omstandigheden in de door hem bezochte gebieden. Het in 1991 gederailde Sovjetsysteem krijgt er duchtig van langs. Ook al omdat zijn onderzoek nadeel ondervond van het uitbannen van het tij, heeft de Kroon voor de Deltawerken weinig goede woorden over. Met zijn statement dat de beslissing hiervoor uiteindelijk werd genomen door een christelijke regering is onjuist. De deltawetten kwamen tot stand en werden getekend in de vijftiger jaren tijdens de elkaar opvolgende kabinetten Drees.

De auteur past door elkaar heen de verleden en tegenwoordige tijd toe. Ook bij vogelkundige kanttekeningen buiten de Waterral om zou een kritische eindredacteur nog wel wat hebben aangestipt. Maar desondanks heeft recensent *De Vinkenvent* met plezier gelezen., waarbij niet alleen een zekere herkenbaarheid een rol speelde omdat hij menig bezocht gebied uit eigen ervaring kent. Door tot op gevorderde leeftijd steeds opnieuw op sjouw te gaan naar en door gebieden die waarlijk niet simpel zijn te bereizen, zette het echtpaar een respectafdwingende prestatie neer. Op sjouw ergens in de Barabinskaya-steppe in West-Siberië verzucht de auteur het gezegde 'In Rusland zijn geen wegen maar alleen bestemmingen'. Voor de Kroon moet het een voldoening zijn dat diens onderzoek ertoe bijdroeg dat de Waterral van Oost-Azië en Japan als aparte soort werd afgesplitst, namelijk als de Bruinwang Waterral.

De Kroon, G.H.J. (2013): *De Vinkenvent*. 368 bladzijden. Voorzien van zachte koft en kleurenfoto's. ISBN 9789090278865. Uitgever De Kroon. Prijs Euro 26,50.

Verslag VWG bijeenkomst d.d. 19 maart 2015

Peter de Barse

Afgemeld: Janus, Sander, Han en Martin

32 deelnemers

Mededelingen

- Stages cursisten Natuurgidsenopleiding: Marianne vraagt te melden als je bij je activiteiten en cursist mee wil nemen, belangrijk voor de praktijkvorming van onze gidsen van de nabije toekomst!
- De soortssponsoring voor de Atlas zoals die door onze VWG onder leiding van Gerard is opgepakt is door Sovon als voorbeeld gesteld voor andere vogelwerkgroepen!
- Sovon gaat over naar een tuinvogeltelling gedurende het gehele jaar
- 2014 helaas een dramatisch jaar geweest voor de grutto en andere weidevogels.
- Marianne vraagt wie interesse heeft in de digitale nieuwsbrieven van Sovon; blijkt dat alle belangstellenden deze al ontvangen.
- Atlastelling, laatste seizoen staat voor de deur. Alle resultaten moeten nogmaals worden doorgelopen (zogenaamde boosten) om over drie jaar een goede schatting te maken.

Stroperij in de HW

Johan Gouweloos zou hierover e.e.a. vertellen maar is door ziekte verhinderd. Guido geeft een voorbeeld van stroperij en zal een protocol maken over 'Hoe herkennen wij stroperij?' Je kunt altijd melden via telefoonnummer 8844.

Roofvogeltelling

Door afwezigheid van Janus geeft Peter een samenvatting van de telresultaten.

Let op: NA de vergadering bleek dat de door de Arie en Leen getelde plots niet in het totale overzicht waren opgenomen. Dit is tussen de gebroeders en Peter uitgesproken en daarom zal in de volgende IV de juiste tabel worden opgenomen, zodat ook de waardevolle roofvogeltelling van Arie en Leen niet voor niets is geweest en niet verloren gaat!

Huis- en oeverzwaluwen 2014

Oeverzwaluwen kunnen ondanks goede locaties zomaar elders hun kolonie stichten. Na het topjaar van 2011 (1192 nesten!!!) is het elk jaar minder geworden met in 2014 'slechts' 186 nesten.

De huiszwaluwen laten al jarenlang een zeer stabiel beeld zien met tussne de 1200 en 1350 nesten. De 1242 bewoonde kleikommetjes in 2014 passen helemaal in dat beeld. Wel fluctueren de aantallen van de verschillende kolonies.

In Vogelvlucht

Han en Martin konden helaas niet zelf In Vogelvlucht toelichten en uitreiken. Marianne geeft aan dat de digitale exemplaren verzonden zijn.

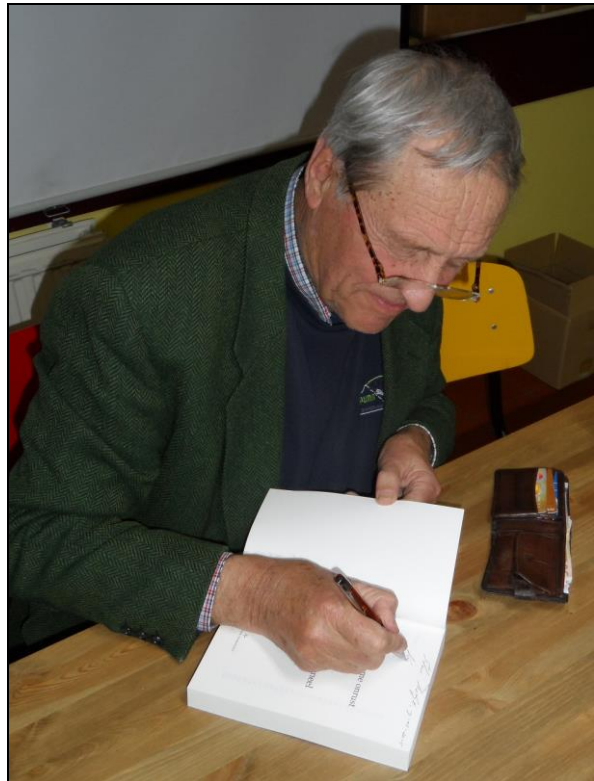
Rondvraag

- Wat gebeurt er met de Leenheerpolder? Antwoord: Eerst zal de dijkverhoging worden doorgevoerd. Daarna zal worden beslist wat nu uiteindelijk met de polder zal gebeuren.
- Bomenkap langs 80 km wegen: Veel bomen zullen daardoor verdwijnen. HWL probeert dit tegen te houden.
- Het ZH vogelaarsoverleg is vooral gebruikt om te delen hoever het staat met de Atlas in de diverse regio's.
- Goede tip over wie belangstelling heeft voor topografische kaarten: deze kun je downloaden op de website 'Opentopo.nl'
- Martin Mollet is uiteraard geïnteresseerd in afgelezen kleurringen van slechtvalken: de kleuren die nu worden gebruikt zijn wit met drie zwarte letters (daarvoor werden oranje ringen met zwarte letters gebruikt).

- Een goed doorvoerde vrouwtjes havik zat versuft in weiland. Is aan één oog blind. Blijkbaar geen beletsel om voldoende prooien te slaan!. Na opgeknapt te zijn bij Karel Schot weer vrijgelaten. Zo ook een steenuil met slechts één functionerend oog. Ook die is opgelapt en vrijgelaten, waarbij de steenuil keurig tussen de bomen door de vrijheid weer tegemoet ging.
- Gerard geeft aan dat met een ecooloog van Boskalis (uitvoerder dijkverzwaarings zuidkant HW) contact is geweest over de trektelpost op de zuidpunt. Toestemming gekregen (oude stek) en wellicht zijn er mogelijkheden om een andere plek in te richten.

Signeersessie door Gerard van zijn laatste boek ‘Een aangename onrust’

Na afsluiting van het overleg en onder genot van een lekker drankje stonden de deelnemers in de rij om dit fraaie boek aan te schaffen en uiteraard te laten signeren. Gerard was verrast door de grote belangstelling. Het geeft weer hoe de prachtige verhalen worden gewaardeerd en verslonden. Gelukkig had Gerard voldoende exemplaren bij zich, zodat de vogelwerkgroep leden kunnen genieten van de op Gerards typerende wijze beschreven ‘vlerkenstreken’, waarin menig vogelaar van onze werkgroep een prominente plaats heeft gekregen. Het was een prachtig gezicht om onze topauteur te zien signeren. Dank Gerard, dat je weer veel tijd hebt gestoken in de totstandkoming van dit boek. Het zal veel mensen erg blij maken!

Bijlage A
Tabel 1

Atlasblok	Telgroep	Opp km2	Ruigpoot	Buizerd	Torenvalk	Sperwer	Havik	Slechtvalk	Bruine kiek	Blauwe kiek	Smelleken	Zeearend	Valk spec	Totaal
37-55	West	3		1	1	2		2						6
37-56	West	11		6	3	1								10
37-57	Noord	12		18	3	1								22
37-58	Noord	7		5	2					1				8
43-14	West	19		25	5	2	2	2	3	2		2		43
43-15	West	25		28	10		1	1						40
43-16	West	25		9	3				1					13
43-17	Noord	25		22	10	1	1							34
43-18	Oost	25		45	14	2	2	1						64
43-24	West	2		1	1									2
43-25	West	10		11	3	1								15
43-26	Zuid	23		28	1									29
43-27	Oost	25		18	5			1						24
43-28	Oost	25	2	38	11	2		1						54
43-37	Oost	7		10	2		2					1		15
43-38	Oost	9		12	1		2							15
44-11	Oost	10		11	4	2	1	1						19
44-21	Oost	12		10	1									11
Hoeksche Waard		275	2	298	80	14	11	9	4	3	0	3	0	424
Tiengemeten	West	12		7	2				1			1		11
Totaal		287	2	305	82	14	11	9	5	3	0	4	0	435

Wintertellingen roofvogels Hoekschewaard

	83	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	
Rode wouw		2																2				1										
Zeearend									1			2	1		1		1	2	2			2				1	1	2	2	2	3	
Bruine kiekendief	1	2	1	2	3	4	6	3	4	2	2	3	3	1	2	2	1	1	2		2	1	2	2	1		2	1	1		4	
Blauwe kiekendief	10	7	15	10	7	12	8	15	6	5	3	11	16	8	10	15	7	11	10	7	10	7	2	5	9	11	8	7	7	4	3	
Havik							1	1		1	1	2	3	1	4	1	4	5	5	7	7	6	4	5	12	9	9	8	5	8	11	
Sperwer	16	5	4	4	6	5	16	14	12	10	11	13	14	13	15	13	16	13	22	21	22	19	21	15	16	12	14	14	15	11	14	
Buizerd	39	35	60	59	53	36	59	97	69	98	169	142	180	236	209	234	218	270	331	281	280	311	207	285	362	258	349	388	331	302	298	
Ruigpootbuizerd		1	1	2	1		1	1	2				1								1						1	1			2	
Torenvalk	32	23	17	47	113	68	85	70	61	67	39	123	43	76	95	82	115	63	112	74	140	77	78	96	74	43	50	92	42	31	80	
Smelleken	2	4	2	1			3	3	5		1	1	2	4		2	1	1	4	6	4	1	1		2	1	1	2	6	1		
Slechtvalk		1	1	1	2	1	2	2	3	2	3	2	2	3	2	4	1	3	5	8	7	11	4	4	6	4	11	8	8	7	9	
Grote valk spec.																															1	
Totaal	100	80	101	126	185	126	181	206	163	185	229	299	265	342	338	353	364	371	493	404	473	436	319	412	482	339	446	524	417	366	424	

Wintertellingen roofvogels Tiengemetten

	83	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	
Rode wouw																			1													
Zeearend																				1						1						1
Bruine kiekendief							2		2			1				2	1	7	5	1	3	5	1	2	2		2	3	2	4	1	
Blauwe kiekendief							7		5			4		5			2			3	1	2			5	1	2		2	4		
Havik																									1		1	1	2	2		
Sperwer							1					2																			1	
Buizerd							5		10			9		9	5	13	7	7	10	11	11	10	7	5	5	10	16	8	14	12	7	
Ruigpootbuizerd																											1	1				
Torenvalk							5		15			2		3	2	3	5	2	2	5	1	7	14	3	3		5	6	8	4	2	
Smelleken												1									1											
Slechtvalk																	1						1		1	1	2	2	1	3	1	
Totaal							20		34			18		17	7	18	16	16	18	21	17	25	22	11	17	14	29	20	31	28	11	